

עפ"ת 50339/08/23 - שעבאן שהאב נגד מדינת ישראל, פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

15 אפריל 2024

עפ"ת 50339-08-23 שהאב נ' מדינת ישראל

לפני:
המערער:
נגד
המשיבה:
פסק דין

כבוד השופט אינאס סלאמה
שעבאן שהאב
ע"י ב"כ עוה"ד נחמי פיינבלט

מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז חיפה

1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה, בפל"א 9466-04-22, שמוגש "על חלק מהכרעת הדין", מיום 13.12.2022, "הנוגע לנהיגה בזמן פסילה בלבד" (כך צוין בהודעת הערעור). לציין, כי בגדרי הכרעת הדין הורשע המערער בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגת רכב בשכרות ונהיגה ללא ביטוח תקף. המערער זוכה מעבירה של נהיגה בקלות ראש.

2. כנגד המערער, הוגש לבית המשפט קמא כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה בשכרות, נהיגה בקלות ראש ונהיגה ללא ביטוח תקף. נטען, כי ביום 23.4.2022 נהג המערער ברכב פרטי מסוג סקודה, בעודו פסול לנהיגה מתוקף פסילה שיפוטית אשר הוטלה עליו בבית משפט השלום לתעבורה בחדרה בתיק מס' 14283-03-20, "בנוכחותו ובנוכחות סנגורו" (בתאריך 25.3.2021) "למשך 3 חודשים לא יאוחר מיום 10.6.2021, ולא הפקיד רישיון נהיגה".

בכתב האישום נטען עוד, כי באותו מעמד נהג המערער בהיותו שיכור משנמצא כי ריכוז האלכוהול בגופו הינו 405 מ"ג בליטר אחד של אוויר נשוף. נטען גם, כי למערער לא הייתה פוליסת ביטוח בתוקף.

3. בתחילת משפטו הודה המערער בנהיגה המיוחסת לו, אך כפר בקיומה של פסילה בת תוקף ביום הנהיגה. זאת, מאחר והפקיד זה מכבר את רישיון הנהיגה שברשותו, כך שהשלים לרצות את תקופת הפסילה.

בהמשך, בפתח ישיבת ההוכחות, הודיע המערער כי הוא מסכים להגשת מלוא חומר החקירה ומוותר על חקירה נגדית. עוד הודיע, כי אינו עומד על הטענה שהעלה לעניין אי קבילות הודעתו במשטרה.

4. לאחר שהוגשו כל הראיות בהסכמה, הרשיע בית המשפט קמא את המערער בכל המיוחס לו בכתב האישום, למעט בנהיגה בקלות ראש. לעניין הפסילה נקבע, בין היתר, כי הראיות שהביאה המאשימה והכוללות את המסמכים מתיק בית המשפט בו הוטלה הפסילה, יחד עם דו"חות הפעולה של השוטרים, לצד דבריו של המערער בחקירתו במשטרה, מהווים אלה "הוכחה לאמיתות תוכן מבלי שפקפקה בהן ההגנה". זאת, משוויתר הסנגור על זכותו לחקירה נגדית של מי מעדי התביעה. "במצב דברים זה", המשיך בית המשפט קמא וקבע, "עובר נטל ההוכחה לכתפי הנאשם (המערער - א' ס') להפריך עובדה זו". אל מול נטל זה, נמנע המערער מלהעיד. בהיבט הימנעותו זו מהעדה, "מהווה הודאתו במשטרה **ראיה לחובתו**" (ההדגשה במקור).

5. בערעור לפני טוען המערער, כי שעה שהוא כפר בעובדות כתב האישום וכן "בקיומה של פסילה ברת תוקף ביום הנהיגה", כפי שטען בבית המשפט קמא ביום 5.7.2022, ומאחר והעובדה של אי הפקדת רישיון נהיגה הינה חלק מעובדות כתב האישום, הרי שהיה על המאשימה להוכיח גם עובדה זו.

המאשימה, כך נטען, לא הוכיחה עובדה זו, ולא היה די בדו"חות הפעולה בהן צוין, כי הפסילה עודנה בתוקף וזאת לאחר בדיקה מול בוחן, שכן "מדובר בעדות מפי השמועה שמשקלה אפס". בהעדר הוכחה, ומאחר ותיק בית המשפט קמא במלואו לא הוגש ולא הוכח כי המערער לא הפקיד את רישיונו, היה על בית המשפט קמא לזכות את המערער מהעבירה של נהיגה בפסילה, שכן לא הוכח כי הפסילה לא הסתיימה מכח אי הפקדה.

6. בדיון לפני טען ב"כ המערער, כי אמנם דו"חות הפעולה וחומר הראיות הוגשו ללא חקירה נגדית, אלא ששעה שדו"חות אלה מכילות עדויות שאינן קבילות כגון עדות מפי השמועה, על בית המשפט קמא היה להתעלם מחלקים אלה, וזאת אף מבלי שהמערער ביקש זאת במפורש.

הסנגור חלק על הטענה כי התביעה "הרימה את הנטל הראשוני ובכך הנטל להוכיח את ההפקדה מוטל על הנאשם" (המערער), וציין, כי אין לצפות מהאזרח "להסתובב עם אישור הפקדה", גם לאחר שחלפו שנים מאז נפסל.

7. ב"כ המשיבה ביקש לדחות את הערעור, תוך שהפנה לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב, בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים, בעפמ"ק 6653-09-21. נטען, כי שעה שאין חולק על כך כי המערער נפסל וגם ידע על הפסילה, ומאחר ופרוטוקול הדיון בו הוטלה הפסילה הוגש לבית המשפט קמא, הרי שדי בכך כדי להרים את הנטל הרובץ על התביעה. יתרה מכך, המערער נמנע מלהעיד בבית המשפט קמא והדבר אמור לפעול לחובתו. ב"כ המשיבה ציין, כי בחקירתו במשטרה המערער טען כי ברשותו אישור הפקדה, אלא שאישור כאמור לא הוגש.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור על צרופותיה ובתיק אשר התנהל לפני בית המשפט קמא, ולאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, **נחה דעתי כי דין הערעור להידחות.**
9. לית מאן דפליג, נטל ההוכחה בהליך הפלילי רובץ על שכמה של המאשימה. אולם, בעת שעסקינן בהוכחת יסוד שלילי, די בנטל ראשוני שהתביעה מחויבת להרים, על מנת שנטל הבאת הראיות יעבור לשכמו של הנאשם. כך הוא המקרה דנן.
10. בכתב האישום נטען, כי המערער נהג בהיותו פסול לנהיגה. לבית המשפט קמא הוגש גזר הדין בו הוטלה הפסילה (ת/11), בנוכחות המערער ובא כוחו. די ברף ראייתי זה כדי להעביר את הנטל למערער להוכיח כי פסילה זו אינה עוד בתוקף.
- הדבר מקבל משנה תוקף שעה שכפי שעולה מדו"חות הפעולה, בדיקה במסוף המשטרתי אותה ביצע הבוחן, אל מול השוטר האוכף, הראתה כי הפסילה עודנה בתוקף.
11. גם אם תתקבל טענת המערער כי דברי הבוחן שנאמרו בעל פה לשוטר האוכף, הינם בבחינת "עדות שמיעה", על כל המשתמע מכך, אין בדבר כדי לפטור את המערער מהנטל שעבר לשכמו. הימנעותו מלהעיד לא רק שמחזקת את ראיות התביעה, אל משמעותה היא כי המערער לא עמד בנטל זה. הוא הדין באשר להימנעותו מהגשת אישור ההפקדה לגביו טען כי נמצא ברשותו. בנסיבות אלה, אין לגלגל לפתחה של המאשימה את החובה להוכיח את היסוד השלילי בדבר אי הפקדת רישיון הנהיגה. עובדה זו היה על המערער עצמו להוכיח, לאחר שהונחה התשתית הראייתית לטענה כי רישיונו נפסל (טענה שאין עליה מחלוקת).
12. ודוק, הימנעות נאשם מלהעיד יש בה כדי לחזק את הראיות נגדו. הדברים נכונים בענייננו ביתר שאת, שעה שבחקירתו במשטרה (ת/10) טען המערער כי יש ברשותו אישור הפקדה. הימנעותו מלהעיד ומלהגיש את אישור ההפקדה, מחזקות את ראיות התביעה ומבססות את הרשעתו בדיון, שכן הנטל לחובתו הורם כדבעי.
13. לעניין מידת ההוכחה הנדרשת, שעה שעסקינן בהוכחת יסוד שלילי כמו בענייננו, ובניגוד ליסודות חיוביים, "הלכה היא לעניין יסוד שלילי בעבירה, כי על דרך הכלל די בכמות הוכחה מועטה על מנת שתעמוד התביעה בחובת הראיה, וזו תועבר לכתפי הנאשם" (רע"פ 6831/09 **טורשאן נ' מדינת ישראל**, פסקה 25 (18.7.2011)).

הנגדית של מי מעדי התביעה, משמעות אחת, והיא - שלא הרים המערער את הנטל שהועבר לכתפיו, ובכך אין לו להלין אלא על עצמו.

סוף דבר

14. העולה מהאמור הוא, שאני דוחה את הערעור.

ניתן היום, ד' ניסן תשפ"ד, 12 אפריל 2024, בהעדר הצדדים.